

šanje in prezidanje te zgodovinske cerkve izračunani na 80.000 gold. Veliko denarja!

Imamo sicer društva „Koruna Solunská“, „Matice Velehradská“ in „Jednota Velehrad“ na korist temu podvzetju. Vrh vsega tega pa ima se letos v ta namen napraviti „loterija“, za katero je treba naprositi darov. Mnogi gospodje in gospé dajejo darove, mnoge gospé in gospice delajo v ta namen različne reči z lastnimi rokami ali pa podpirajo loterijo z denarjem.

Znano je, dragi Slovenci, o Vas, da vse narodno podvzetje z iskrenim domoljubjem podpirate; podajte tedaj tudi Vi nam svoje roke na pomoč in drage volje podpirajte naše podvzetje o dobrodejni loteriji z darovi ali z denarjem, posebno Vi, blage gospé in gospice, blagovolite nam pomagati s ženskimi ročnimi rečmi, k čemur imate še 7 tednov časa.

Pri nas je priljubljena pesem „Slovan povsod brate ma“; bodite nam tedaj, dragi nam Slovenci in mile Slovenke, tudi v tej zadevi bratje! V kakem enakem podvzetju Vašem obetamo tudi mi Vam svojo pomoč!

Dr. Jan Schneider, Anton Cyr. Stojan,
kaplan v Pribořu. kooperator v Pribořu.

— Včeraj popoludne je že večkrat napovedani pa zopet odpovedani c. kr. deželni predsednik vitez Kárlina došel v Ljubljano.

— Deželni odbor je v seji 20. aprila t. l. pritrdil, da se na Jesenicah pri Krškem napravi enorazredna ljudska šola s 450 gold. učiteljske letne plače.

— Ker je iz vseh krajev čedalje več tožeb se glasilo proti sedanji učni osnovi Avstrijskih gimnazij in realk, katera je vzrok, da se mladež prehudo v šolah trpinči, pa vendar ne doseže oni vspeh, ki se je pričakoval od novodobne prestrojbe srednjih šol, zato ministerstvo nauka ni moglo več gluho ostati nasproti takim tožbam, ki so izvirale celó iz krogov liberalne stranke, in je o velikonočnih praznikih na Dunaj pozvalo c. kr. nadzornike srednjih šol iz vseh dežel v posvèt, kako naj bi se napake sedanje šolske sisteme odstranile in kaj boljšega dejalo na mesto današnjega piškavega, ki morí duh preobložene mladine in jej — vkljub telovadnim burkam — podkopuje zdravje brez ozira na starodavno priznanje, da more biti „mens sana“ le „in corpore sano“. Dandanes hoče se povsod delati „mit dampf“ in prezira se zato starodavna prislovica „festina lente!“ — Nadejamo se, da se gospodje nadzorniki, na Dunaj poklicani niso servilno obnašali, ampak odkritosrčno razložili napake sedanjega šolstva in zdrave nasvete dali ministerstvu, to pa da tudi si ni ušes zatisnilo pred tem, kar so mu skušeni možje razložili na korist pravi prosvéti.

— (Izpraznene štipendije za dijake na Kranjskih šolah) so po razglasu v 88. listu „Laib. Zeitg.“ sledeče štiri: 1) Jožef Dullerjeva štipendija v znesku 94 gld. 50 kr.; to štipendijo morejo dobiti le dijaki, ki so v žlahti ustanovnikovi, sicer naj so v kakoršni koli šoli; — 2) štipendija Andreja Weischelna s 60 gld. 22 kr.; do te štipendije imajo pravico dijaki, ki so v žlahti z Weischelnom in Gorjancem, če pa tacih ni, dijaki iz Gornjega Bitinja, morajo pa biti že v gimnazijskih ali bogoslovskih šolah; — 3) štipendija Tomaža Erlacha s 126 gold.; tudi do te štipendije, katera ni izrečno omejena na kako posebno šolo, imajo pravico le žlahtniki ustanovnikovi; — 4) štipendija škofa Antona Alojza Wolfa s 70 gold. 86 kr.; do te štipendije, katera tudi ni omejena na kako posebno izrečno šolo, imajo pravico dijaki Idrijske mestne fare in pa dijaki kmetijskih starišev spadajočih pod škofijsko grajščino v Ljubljani in na Goričanah. — Prošnjiki za vse te štipendije morajo svoji

prošnji priložiti: krstni list, ubožni list in spričalo cepljenih kóz, šolska spričala iz zadnjih dveh šolskih semestrov in pa postavno izdelani rodopis, ako so v žlahti z ustanovnikom. Prošnja za gori imenovano prvo štipendijo se ima do 15. maja, prošnje za druge tri pa do 10. maja po dotičnem šolskem vodstvu vložiti c. k. deželni vladi Kranjski.

— 6 Anastazij-Grünovih (Auerspergovih) dijaških štipendij po 360 gold. na leto (3 za Kranjske, 3 pa za Štajarske študente, brez omejitve na kak šolski razred) se bode po poročilu „Tagesp.“ kmalo za oddajo razpisalo.

— Kako more prava cerkvena godba napredovati, če jo vodi mojster, kakor je g. Anton Förster v stolni naši cerkvi, to so pričale produkcije velikega tedna in velikonočnih praznikov v tej cerkvi, se ve da je pa tudi takih izvrševalnih moči treba, kakor si jih izbrati vé gosp. Förster.

— Gosp. dr. Tancer, dobroznani zobni zdravnik iz Gradca, podaljša svoje bivanje v Ljubljani („pri Slonu“), kjer ima mnogo zobobolnih ozdravljati, do prihodnje nedelje.

— Naš častiti rodoljub gosp. Valentin Krisper je kupil papirnico v Njivicah pri Radečah, ki se zove: „c. k. privilegirana mehanična papirnica v Njivicah pri Radečah.“

— Za notarja v Vipavo je prišel dr. Franc Vok, — bivši notár Höchtl v Ljutomeru in prejšnji čas v Idriji, pa zarad prestopkov zgubil službo.

— Faesy & Frick, knjigotržec na Dunaji, Graben 27, začel je izdajati mesečni katalog vseh literaričnih novosti, ki so izšle zadnji čas v vsakovrstnih jezicah. — Tako naznanja nam došli 1. zanimivi katalog 40 novih knjig, ki so pisane o poljedelstvu in gospodarstvu, 14 knjig o gozdnarstvu, lovu in ribštvu, 29 knjig o vrtnarstvu, sadje- in vinoreji, kletarstvu itd., nadalje mnogo o živinoreji, živinozdravništvu, o rudarstvu itd. itd. — Imenovani knjigotržec pošilja katalog brezplačno vsakemu, kdor se oglasi za-nj.

— „Turki pri Sisku“ niso velikonočni ponedeljek privabili toliko očinstva v gledališče, kolikor ga bi bil gosp. Schmidt zaslužil, ki je eden glavnih faktorjev slovenskega gledališča. To namreč, da so deloma „Turki pri Sisku“ že stari nam znanci, deloma pa so sodelovale nekatere prav slabe moči, in je gledališka сезона že pri kraji, je odvrnilo mnogo občinstva oni večer od gledališča. Pevski del se je dobro vršil. — Kakor slišimo, imata benefico še gospá Odijeva in gosp. Stökl, kateremu na pomoč neki pride gosp. Nolli iz Zagreba, ki bode pač najkrepkejši magnet onemu večeru.

— V nedeljo 28. dne t. m. ima učiteljica in pevka dramatičnega društva, gospa Odijeva, svojo benefico. Marljiva kot učiteljica, pevka in igralka od pričetka slovenskih javnih predstav do zdaj, ki je tudi vsakikrat pri čitalničnih besedah radovoljno kot izurjena pevka sodelovala, zasluži, da ji slovensko občinstvo ta večer z obilnim obiskom gledališča izkaže priznanje.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cerkvni tih teden je bil tih teden v Avstrijsko-ogerskih zborih. Kedaj se začne zopet zborovanje, ni še znano. V tihem tednu smo imeli priliko premišljevati zborovanje Dunajskega državnega zbora. To premišljevanje nam je kazalo, da zbornica poslancev, po direktnih volitvah sestavljena, se je odprla 4. novembra leta 1873. in je od onega časa v eni in isti sesiji. Od 4. novembra 1873. do 13. dne

t. m. je v 750 dnevih imela 367 séj, praznikov pa 863. Če ogromne stroške, ki jih državi prizadeva plača poslancev, tiskovina in vse drugo, v primeru vzamemo s tem, kaj so ljudstva dobila od tega zborovanja, v katerem gospoduje liberalno-nemška stranka, izpadel bode račun grozno čuden. Edino to dobroto ima, da je dualizem po njem prišel na kant.

— Da so razprave med Avstrijsko in Ogersko kvotno deputacijo brez vspeha ostale, je žalosten vtisek naredilo na cesarja. Oficijozni „Fremdenblatt“ imenuje ta izid „sramotno dogodbo“. Magjari so se tu zopet pokazali trdovratnike; ministerstvo Ogersko zdaj le o tej nadi živi, da bode Ogerski zbor mečjih src. Ali se ne bode motilo?

— Dualizem je zopet zaušnico dobil; razprave med Avstrijo in Ogersko kvotno deputacijo o 80 milijonskem dolgu so ostale brez vspeha.

— Presv. cesar in presv. cesarica sta po starodavni navadi v dvorni cerkvi veliki četrtek noge umivala 12 ubogim starčekom in 12 ubogim starkam; najmlajši možki je bil 87, najstareji pa 91 let star, — med ženskami najmlajša 88 let, najstareja pa 93 let.

— „Mravljinci lazijo ustavovercem po hrbtu“ — piše „Reform“ — kakor so tudi „Sistirungsminister“ grof Rihard Belkredi in njega sodelovavci grof Mavricij Esterhazy in pl. Jurij Mailath odlikovani z najimenitnejšim Avstrijskim redom — redom zlatega runa; že vohajo zopet reakcijo! To odlikovanje — dostavlja „Reform“ — more tolažba biti grofu Belkrediju za toliko zasramovanje, ki ga je strpel in ga še zmirom trpi od ustavovercev.

Iz Hrvaškega. — Mesec april gre h koncu, s katerim ima nehati denarna podpora Bosnjakom, ki so pribežali na Avstrijsko zemljo. Al ni duha ne sluha doslej, da bi se ti siromaki, katerih še čedalje več lesem prihaja, vrnili domú, kajti Turški vladi je tako malo mar za nje, kakor za lanski sneg. Dunajsko ministerstvo je zaradi tega Turško vlado že resno opomnila, naj stori, kar je treba, da se beguni morejo vrniti v svojo domačijo in tu lotiti pomladanskih poljskih del. Po prevdanku v Carigradski konferenci bi komaj 2 milijona gold. zadostovalo za nakup semen, poljskega orodja, živine itd., da bi beguni mogli zopet se poprijeti kmetije. O tem pa Turek nič noče slišati, se ve da tudi novcev nima. Ker se v takih okoliščinah skor nagi in lačni beguni ne morejo s silo pognati iz naših dežel, ne ostajalo bo družega, kakor to, da se jim še dalje daje podpora iz Avstrijske državne blagajnice, pa se potem povračilo teh stroškov zahteva od Turčije — najbolje s tem, da Bosna postane zemlja naše monarhije.

Iz Ogerskega. — Vladi nasprotne stranke vseh vrst so se združile v eno stranko pod imenom „zedinjene opozicije“ — z grozovitim sklepom: prekucniti Tiszino ministerstvo. Če ni že zadosti zmešnjav dozdej bilo, bode jih odslej še več in posled se res utegne začeti kaka silna prekucija, podobna oni iz leta 1848. Kolvodje skrajne levice se že privlačijo, pri volitvah boj začeti na smrt in življenje.

O *Rusko-Turških zadevah* se je zadnji čas stvar zasukala tako, da ne bo brez vojske med Rusijo in Angleško. Po najnovejših poročilih stoji stvar tako, da je Bismarkovo posredovanje ostalo brez vspeha. Pošteti „mešetar“ je skušal med Rusijo in Angleško narediti spravo na podlagi pogodb od l. 1856. in 1871. To se mu ni posrečilo vsled upora Angleške. Ta je zahtevala, naj Rusija sv. Štefanski mir predloži kritiki ali razsodbi vse Evrope. Bismark pa je iznašel srednjo pot, namreč da naj se pregledajo, oziroma pre-

naredé pogodbe Pariškega miru v posebnem kongresu. Rusija je temu pritrdila, Angleška ne. Vendar Evropska diplomacija ne miruje, ampak vedno le prede in prede. Boji se le, da bi med Rusi in Angleži ob Carigradu ne prišlo do kake bitke, ker potem bi morala diplomacija brž ustaviti svoje delovanje. Zato se prizadeva, da bi Ruske čete popustile svoja mesta okoli Carigrada, Angleško brodovje pa se umaknilo iz Dardanel. Ali vprašanje je, kam? Umaknili pa se dozdej niso ne ti ne uni.

Obe državi, Angleška in Rusija, se pa v tem z vso naglostjo pripravljate za vojsko. Po najnovejših poročilih spravlja Angleška v Aziji vse skup, kar more, vsi polki se imajo dopolniti do vojnega števila. Iz Carigrada se poroča, da je Angleški pooblaščenec Layard pripravil se, da stavi Angleške podložnike na Turškem pod varstvo Amerikanskega konzula. Kopne vojne (vojne na suhem) je Angleška do zdaj vzdignila okoli 60.000 mož. To proti Rusiji, se ve da, ni nič, glavna moč Angležev je pa v brodovji in v denarnem bogastvu: s tem se posebno baha. Temu nasproti tudi Rusija oborožuje se na vso moč, admiral brodovja velik knez Konstantin, zbira vse vojne ladije in mornarje do zadnjega moža.

Pri vsem tem se Rusija na pomoč Nemčije, če tudi le pasivno, nič kaj trdno ne zanaša, kar je razvidno iz Ruskih listov. Res da ima Prusija poplačati Rusiji dolg od leta 1870., al Rusija je tudi že skusila, kako daleč sega hvaležnost držav gledé politike. Čeravno je leta 1870. Rusija varovala Nemčiji hrbet, se vendar ne sme za trdno zanašati na to, da jej bo ona zdaj branila stran.

Avstrija bo tudi o tej vojski ostala neutralna, vsaj njena politika do zdaj ni še prav nič odločna. Če bi stopila v kako akcijo, bi morala biti k temu le prisiljena. Rusija pa jej je dokazala, da o sedanjih zadregah Angleška ne dela v imenu Evrope, zato Avstrija svoj meč pač lahko še pusti v nožnicah, — če že ne mara zasesti Bosne in Hercegovine. Tudi to jej je dobro znano, da enkrat mora priti do računa med Rusijo in Angleško. Kedar boste računili, bo ropot silen ne le v Evropi, ampak tudi v Aziji in celó v Afriki; morda ga pride tudi iz Amerike kaj. Do kongresa je prav malo upanja, in tudi, če bi bil, težko da bi se kaj družega opravilo, kakor le, da pridejo Angleške namere na dan; odločil pa bo gotovo zopet le meč.

Iz Bukurešta poroča telegram, da je vojni minister izrekel, da Rumunska vojna se Rusom ne bo dala razorožiti, ampak se rajši umaknila v Karpatske gore. Rumunci so pač nehvaležni.

Popravki tiskovnih pomot zadnjega lista. — Na str. 123. v 19. vrsti od spodej namesti: „videant consules“, da še viša bremena se naložé“ beri: „videant consules“, da še viša bremena se ne naložé.“ — Na strani 128. v 14. vrsti od spodaj namesti „plačuje skupno“ beri: „plačuje ali pa oba skupno.“

Žitna cena

v Ljubljani 21. aprila 1878.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 26. — banaška 11 fl. 18. — turšice 6 fl. 60. soršice 6 fl. 80. — rži 6 fl. 34. — ječmena 5 fl. 63. — prosa 7 fl. 3. — ajde 6 fl. 34. — ovsa 3 fl. 57. — Krompir 3 fl. 5 kr. 100 kilogramov.